

Loparska beseda

Broj 4 - Svibanj 2008.

OPĆINA LOPAR: Lopar Loparanima / "LOPAR VRUTAK" d.o.o / KOMUNALNI PROGRAMI / TURISTIČKA ZAJEDNICA OPĆINE LOPAR / POLJOPRIVREDA / UVDR "LOPAR" / IZ CIKLUSA "ŽIVA POVIJEST": Razgovor s Franom Perićem / FOTOREPORTAŽA / SPORTSKO DRUŠTVO "LOPAR" / KUD "SAN MARINO" / PREDSTAVLJANJE STRANAKA OPĆINSKOG VIJEĆA: Socijaldemokratska partija Hrvatske / CRKVA SV. IVANA KRSTITELJA / DJEČJI VRTIĆ "PAHULJICA" / GEOPARK

Lopar Loparanima! Loparani su svoju općinu izborili, Loparani će je održati, prema potrebi revidirati, u budućnosti i koristiti

◆ Posljednjih nekoliko mjeseci našu mladu Općinu obilježilo je nekoliko značajnih događaja i odluka. Koliko je iščekivanja, zadovoljstva ispunjenjem početka plovidbe broda «Nosač» na državnoj liniji Lopar – Valbiska, jednako toliko, možda i više nezadovoljstva i «žuči», obilježio je događaj urušavanja obalnog zida rampe. Još nismo ni počeli «uživati» pogodnostima ove linije; povoljna cijena otočne karte, brži i bolji dolazak do županijskog središta Rijeke, sigurnost koju je brod «Nosač» pružao u našim burnim Senjskim vratima, a linija je već u prekidu. Tražiti uzrok urušavanja rive, krivca ili odgovornog, bilo bi gubljenje vremena. Energiju i snagu treba usmjeriti na postizanje uvjeta kojima bi linija što prije bila u

Akciji. Neosporna je činjenica da je trajekt prilagođen i izuzetno pogodan za plovidbu i «maritimske uvjete» na liniji Lopar-Valbiska, jer mu dubok gaz, preko 3,2 m te mogućnost ukrcaja dodanih balastnih voda daje sigurnost plovidbe. Prednost su mu veliki saloni i garaža za osobna vozila, međutim, činjenica da je trajekt prevelik za naše malo i staro trajekno pristanište predstavlja nedostatak. Rampa našeg trajektnog pristaništa je ispod današnjih potreba trajekata, što smo se uvjerali već prvog dana plovidbe. Je li Lučka uprava Rab, koja upravlja i našom lukom, svojim nadzorom (obilaskom) luke Lopar, propustila primijetiti podlokavanje rive koje je u konačnici uzrokovalo urušavanje obalnog zida rampe i

samu rampu, nameće se kao pitanje.

Možda samo splet nesretnih okolnosti, duboki gaz, ukrcavanje vozila sa spuštenim pramcem, ukrcavanje dodatnih balastnih voda su usmjerili snagu propelera od 1200 KS u dno rive, koje je na ovom našem mekom morskom dnu počistilo i pomaknulo betonske osigurače temelja i odbacilo 10 m³ kamena, baš nitko nije zamijetio. Je li Kapetanija ili Lučka uprava bila dužna propisati uvjete uplovljavanja i isplovljavanja ovako velikog trajekta, jer da je trajekt «šijanjem» isplovljavao, vjerojatno o ovom problemu ne bismo trošili ovoliko vremena i energije. Što nam preostaje? Do 26. ožujka 2008. izrađen je projekt saniranja rive, Ministarstvo mora prometa i infrastrukture pismom namjere obvezalo se podmiriti financijske obveze, te je s tvrtkom «Sun Adria» Rijeka i «[Rijekaprojekt](#)» pregovarano o izvođenju radova. Projekt sanacije predviđa da se riva temelji i osigura betonskim pilotima u stijenama na dubini od 7 i 14m. Rampa bi se podignula na 2m iznad razine mora, te bi se prema ISO standardima, izgradila rampa koja bi mogla prihvaćati veće i manje trajekte, a ne kao do sada da se riva mora prilagođavati svakom novom trajektu. Smatramo da je ovo rješenje najkvalitetnije i dugoročno najsigurnije, te ako se iznađe način (u okviru Zakona o javnoj nabavi) da se rampa izvede do početka predsezona, tradicionalnih praznika «Duhovi», problemi oko prekida linije past će u zaborav, ali ostat će «gorko» sjećanje na nešto što se nije trebalo dogoditi.

Loparska riva, kao i linija Lopar-Valbiska uzbudila je duhove na

cijelom otoku i Županiji. Tiskovine su bile ispunjene samoproglašenim zaslužnicima za ovu liniju. Nedavno smo u novinskim člancima mogli isčitati kojekakve “želje” i “ideje” i o liniji Lopar-Senj. Zanimljivo je da nitko od pojedinaca koji se na taj način obraćaju medijima, dok su bili na vlasti i u prilici nešto učiniti, nikada nisu uputili ni rečenicu najobičnijeg dopisa resornom ministarstvu. Općina Lopar je u gotovo godinu dana postojanja, organizirala tri sastanka na temu i o problematici ove linije, s predstavnicima Senja, Baške i resornog ministarstva. Utvrđeni su i «detektirani» problemi, od kojih je najveći u luci Senj. Na gatu na kojem je nekada pristajao trajekt sada djeluje carinska ispostava. Tzv. Mađarski (južni) gat dijelom je podlokan, nesiguran za manevriranje po jačoj buri. Osim toga, isti se sada koristi kao parkirališna površina, te je zbog ovih problema nemoguće na ovom mjestu organizirati i uspostaviti čekališni plato koji je od iznimne važnosti. Nešto manji problem je zabrana prometovanja teretnih vozila kroz Grad Senj. Ovi problemi zahtijevaju značajne zahvate na projektnoj dokumentaciji, kao i značajna financijska ulaganja u infrastrukturu, kvalitetan i sustavan pristup rješavanju problema. Tek ostvarenjem ovih preduvjeta otvara se mogućnost uvođenja linije Lopar - Senj. Neosporna je činjenica da gotovo 95% prometa otoka Raba gravitira Senjskom bazenu. Dodatnu važnost Senju trebalo bi dati i kvalitetnije povezivanje mrežom autocesta prema Križišću (Rijeci), a tijekom 2009. godine očekuje se početak radova na tunelu Vratnik, dugom 3,3 km odnosno

spojnoj cesti sa čvorištem Žuta Lokva.

Koristim priliku pozdraviti, zahvaliti se, te zaželjeti brzo ozdravljenje jednom velikom rodoljubi i velikom Loparaninu ing. Branku Stančiću, koji je samozatajno veliki dio svog rada ugradio u ostvarenje trajektnog povezivanja sjevernog djela otoka Raba. Danas dva temeljna dokumenta o razvoju otoka Raba; Strateški razvoj turizma PGŽ i PORO (Program održivog razvoja otoka Raba, Sv. Grgura i Golog otoka) također navode potrebu povezivanja trajektnom linijom sjevernog djela otoka, zato sam uvjeren da će linija ponovno zaživjeti i opravdati svoje postojanje kao što je to učinila u samo 10 dana postojanja tijekom siječnja. Uvjeren sam da će «Loparani» na privremenom radu u Zagrebu (g. Josip Borić) i u Rijeci (kap. Renato Ivčec) biti nositelji studije prometnog povezivanja sjevernog djela otoka Raba (Lopara), biti podržani od velikog prijatelja

Lopara državnog tajnika za more g. Branka Bačića, te da će upravo oni pomoći u ostvarivanju razvoja, kvalitete i standarda življenja nas otočana, utemeljenog na konkurentnoj prednosti našeg turizma i gospodarstva u cjelini♦

Alen Andreškić

Aktom Općinskog vijeća Lopar o osnivanju, registracijom na Trgovačkom sudu i kod Državnog zavoda za statistiku, omogućen je početak rada tvrtke “Lopar Vrutak” d.o.o

♦ “Lopar Vrutak” d.o.o. Za komunalne djelatnosti službeno je započeo s radom 1. siječnja 2008. godine, iako je prije toga prethodilo puno volonterskog i profesionalnog rada Općinskog poglavarstva Općine Lopar, Općinskog vijeća Općine Lopar, kao i imenovane Uprave i Nadzornog odbora. Skupština Lopar Vrutka d.o.o. , odnosno Općinsko vijeće Općine Lopar na svojoj 17. sjednici prihvatilo je program Uprave za 2008. godinu sa smjernicama do 31. prosinca 2011. g .

U tvrtki djeluju sljedeće radne jedinice:

- Stručne službe, odnosno uprava koja za svoj rad koristi prostoriju u Općini Lopar, no čim to Prostorni plan Općine Lopar omogući, tražit ćemo da nam se dodjeli oko 0,3 ha nekvalitetnog zemljišta (radna zona) gdje bi u jednoj godini

napravili garaže za službena vozila, a u drugoj službene prostorije iznad garaža. Naravno, isti prostor bio bi ograđen i služio bi za ostale potrebe tvrtke (prostor za deponij nepropisno parkiranih vozila, skladište, preša i nadstrešnica za karton i sl.). Sporazumom o razd-ruživanju Grada Raba i Općine Lopar dobiven je 1 Cady transporter koji trenutno koristi Uprava za svoje potrebe, no služi i za ostale potrebe tvrtke.

- Čistoća za svoj rad koristi 1 kamion IVECO 4 m³ otvorenog tipa iz 2001. godine (nabava novog je u planu 2011. g.) i kamion IVECO 16 m³ zatvorenog tipa iz 2002. godine (nabava novog u planu 2012. g.). Krajem 2009. g. ili tijekom 2010. g. planira se nabava vozila pometačice za čišćenje glavne ulice od lučice San Marino do hotela Jadran,

svakodnevno u sezoni, a tjedno za čišćenje sporednih cesta. Raspisan je natječaj, izabran ponuđač i potpisan ugovor za nabavu jednog polivalentnog kamiona Iveco s Palfinger dizalicom koji bi u zimskim mjesecima služio za odvoz krupnog otpada i granja, a ljeti kao autopodizač. Isto tako ima košaru za održavanje javne rasvjete i obrezivanje visokog granja. U postupku je ishodovanje dozvole pri Ministarstvu graditeljstva, prostornog planiranja i zaštite okoliša za «preuzimanje» odlagališta otpada, kao i pripreme za još bolje odvajanje otpada za oporabu (nabava i postavljanje zelenih otoka na svim frekventnim mjestima u Općini Lopar). No na odvajanju otpada za oporabu i još boljem gospodarenju otpadom najviše mogu doprinijeti sami građani. Otpad i postupanje s otpadom javnost (sve društvene skupine) u pravilu percipira kao problem. Međutim, ona ga ne osjeća i ne doživljava kao svoj nego kao problem čije rješenje treba pronaći netko drugi - država, njezine agencije, županije, općine i gradovi, te komunalne tvrtke. U gospodarenju otpadom potrebno je pridržavati se određene hijerarhije postupaka, a to su spriječavanje nastanka otpada, smanjivanje količine otpada i njegovog štetnog djelovanja na okoliš, oporaba (reciklaža) otpada čija se vrijedna svojstva mogu iskoristiti i zbrinjavanje otpada koji nema vrijednih svojstava za oporablivanje. U tom smislu, otoci imaju podršku u svim razvojnim i strateškim dokumentima RH. S aspekta zaštite i očuvanja okoliša od posebnog je značaja i rješavanje problema odlaganja otpada. Strategijom gospodarjenja otpadom zabranjuje se

odlaganje otpada na otocima i određuje već od 2011.g. gradnja pretovornih stanica i prijevoz na kopno (Marinščinu). Prvi dio sanacije odlagališta već je počeo (ograda, protupožarni put, vaga). Ukupna cijena sanacije je gotovo 29.000.000,0 kn od čega država plaća 60% cijene, a preostalih 40 % Općina Lopar i Grad Rab po količini otpada pojedine lokalne zajednice (12:88 %).

- Kanalizacija; u tijeku je pravni prijenos dijela službi, djelatnika, komunalne opreme s Komunalne tvrtke "Vrelo" d.o.o. na "Lopar Vratak" d.o.o. kao i kao i ishodovanje dozvole pri Vodnom gospodarstvu Ministarstva šumarstva, vodoprivrede i regionalnog razvitka. Sljedećih godina u planu je i nabava cisterne (traktorske prikolice) za intervencije, odštopavanje i sl. Ista može poslužiti i kao perač ulice. Postojeći standard zdravlja ljudi i okoliša, kao i pozitivne gospodarske (turističke) efekte, treba zadržati i konstantno poboljšavati, stoga je naš imperativ čiste plaže i more, tako da bismo već krajem godine krenuli s ishodovanjem dozvole za gradnju biloške stanice sa čistoćom vode od 98% na izlazu. Ista može poslužiti za zalijevanje poljoprivrednih i hortikulturnih površina, pranje ulica ili tako čista ići u more. Preostali mulj ide za direktnu gnojdbu hortikulturnih površina ili u komposište. U najskorije vrijeme predviđena je i sanacija rezervnog ispusta na «problematičnom» mjestu CS 3 (sportski centar).

- Javne površine; nastojimo zadržati postojeći standard zelenih površina, park na Mulu, gornji i donji Mel, vaze na šetnici od Lukovca do Rtića i

popločenje iste do blagdana "Duhovi" o.g., nabava novih vaza za okretište autobusa na Mulu, održavanje prostora oko Merkurove trgovine i pošte, iako je isti vlasništvo Merkura d.o.o Rab.U planu je širenje zelenih zona oko budućih urbanih cjelina (sportske dvorane, Melka, općinskog parkirališta, buduće radne i poslovne zone), uređenje cvjetnih vaza i parkirališta sa šetnicom uz postojeću cestu od restorana "Feral" do bivšeg hotela "Jadran". Tijekom 2009. planira se započeti s uređenjem parka u postojećoj šumi Črnika. Isti ima predispozicije da bude jedan od najljepših parkova na Jadranu. Planira se poboljšavati standard čistoće plaža, kupnja jednog traktora za freziranje plaža, s prikolicom koja bi služila građevinskoj grupi, ali i za odvoz krupnog otpada kao i uzimanje u koncesiju Rajske plaže, kupnja tipičnih primorskih ležaljki i suncobrana i iznajmljivanje istih, uzimanje u koncesiju nekih plaža «ozada» (Ciganka, Sturić, Saramić i sl.), postavljanje psiholoških brana ispred plaža, postavljanje bova, kupnja jedne barke Primorke i naplata privezišta uz odvoz otpada s jahti, odnosno brodica. U tijeku je i uređenje šetnice i biciklističke staze od škole do buduće radne zone (skretanje za Sorinj) s kompletnom infrastrukturom, odnosno kanalizacijskom i hidrantskom mrežom, TK mrežom i ekološkom javnom rasvjetom, u dužini od 2500m. U planu je i širenje kanalizacije i javne rasvjete prema Paparovima za 150 m, odnosno po novoizgrađenom putu za Paparove. Osim toga, puta izvode se potporni zidovi i šire nerazvrstane ceste na svim

mjestima gdje to vlasnici dopuštaju (put prema staroj ambulanti, groblju i sl.) a planirano je širenje puta prema Patalićima, Brnovićima i Sv. Roku, te nastavak uređenja vatrogasnog puta. U pripremi je i odluka o parkirnom i prometnom redu u općini, nakon čega se ide u uređenje parkirališta primjerenog turističkom mjestu ove veličine i važnosti, kao i postavljanje automata za naplatu.U suradnji s Turističkom zajednicom Općine Lopar na prostoru s druge strane bivšeg hotela "Jadran" postavit će se informativni punkt, mjenjačnica, trafika i sl. gdje bi se vršila prodaja karata za liniju Lopar-Valbiska.Temeljem sporazuma o razdruživanju dužni smo preuzeti 9 djelatnika "Vrela", a za normalno funkcioniranje tvrtke bit će potrebno u ovoj godini 16-17 djelatnika. Nabavom novih vozila i širenjem poboljšanja usluge taj broj će se postupno povećavati tijekom godina, no sljedeće 4 godine neće prijeći brojku od 20 ljudi, što bi s godišnjom amortizacijom, održavanjem sustava i nabavom novih vozila iznosilo oko 2.500.000,00 Kn, koliko su i predviđeni prihodi u prvim godinama rada ove komunalne tvrtke. No svrha komunalnih tvrtki i nije stvaranje dobiti već što bolji standard komunalnog uređenja i gospodarenja otpadom, uz nestvaranje gubitaka.I na kraju moram napomenuti da svaku odluku donosimo u suradnji s Općinskim poglavarstvom Općine Lopar, Turističkom zajednicom Općine Lopar i po tome možemo biti primjer mnogo većim i starijim jedinicama lokalne samouprave. U pozitivnim propisima i zakonima RH imamo razumjevanje i podršku mjerodavnih državnih institucija.♦.

Vladimir Škarić, direktor

KOMUNALNI PROGRAMI

Uređenje šetnice Rtić-ambulanta

Uređenje i čišćenje plaža

Uređenje zidova i proširenje puta prema groblju

Uređenje zidova i proširenje puta prema Paparovima

Izgradnja mosta gornji Mel-donji Mel

Uređenje vaza na Melku

Uređenje parkirališta za potrebe Općine Lopar

Uređenje mosta i potoka na Rtiću

Osvrt na rad TZO Lopar u zimskom periodu

♦ Iako je zimski period vrijeme kada se u turističkom smislu na izgled ne događa ništa osobito, poslovi u Turističkoj zajednici ne smanjuju se. Vrijeme je to godišnjih statistika, izvještaja, sajmovi, pripreme za nadolazeću sezonu, tiskanje novih promidžbenih materijala...

Na redovnoj godišnjoj Skupštini održanoj 14.12.2007. u hotelu "Epario" konstatirano je (a na slije-dećoj potkraj travnja i potvrđeno) da je TZO Lopar 2007. godinu završila s najboljim poslijeratnim turističkim prometom od ukupno 75 931 dolaskom i 579 981 noćenja, što je za 5 % ili 3733 dolazaka i 4% ili 21749 noćenja više nego u 2006. godini.

Moramo naglasiti da su dugogodišnja ulaganja u pješačke i biciklističke staze, markaciju na terenu, razne putokaze i tabele te tiskanje primjerenih karata za

orijentaciju u prostoru, konačno počele rezultirati konkretnim događanjima. Početkom prosinca 2007. u Loparu je održano Prvenstvo Hrvatske u brdskom maratonu na kojem je sudjelovalo preko 150 natjecatelja iz nekoliko europskih zemalja, a uz njih je u Loparu boravilo još stotinjak drugih posjetitelja. To su prvi koraci u nastojanjima za produljenjem turističke sezone.

Isto tako, paralelno se radi na uređenju Geoparka. Postavljeni su ulazni panoji, te se uskoro pl-

anira geološki označiti kompletan loparski poluotok, a početkom listopada ove godine na Rabu će se održati seminar geologa iz cijelog Svijeta.

Zimski period tradicionalno je određen za sajamske nastupe, tako da je i ove godine TZO Lopar u suradnji sa TZG Raba zakupila sajamske prostore na ukupno 15 sajmovi, a to su: Leipzig, Utrecht, Stuttgart, Beč, Graz, Anwerpen, Essen, St. Gallen, Muenchen, Herning, Salzburg, Charleroi, Budimpešta, Nuernberg i Padova. Većina ovih sajmovi je specijalizirana za kampove, tako da uz turističku zajednicu tu uglavnom nastupa Imperial d.d. sa svojom ponudom, a materijali turističkih zajednica dostavljeni su na ukupno preko 30 sajmovi diljem Europe. Konstantno se otvaraju nova tržišta i uz dobru koordinaciju sa "Low cost" kompanijama koje za vrlo niske cijene voze turiste iz udaljenijih europskih destinacija u obližnje zračne luke Krk, Pula i Zadar mogli bi se polučiti dobri rezultati. Ne treba, međutim, zapostaviti nama tradicionalna emitivna tržišta poput Njemačke, Italije, Austrije i Mađarske koja zbog blizine hrvatske obale i zadovoljstva pruženom uslugom i kvalitetom smještaja, još uvijek predstavljaju vodeći broj turista u strukturi dolazaka i ostvarenih noćenja.

U odnosu na nama konkurentne receptivne zemlje (Španjolsku, Italiju, Tursku...) Hrvatska je i ove godine jedna od najtraženijih destinacija i unatoč sve kasnijem konkretnom "bookingu" i lošim prognozama vezanim za situaciju na Kosovu, mislimo da dobar rezultat u ovoj godini ne bi smio izostati. Preostaje, naravno, napraviti i onaj dio posla

u samoj destinaciji a to je uređenje mjesta, plaža, zelenih površina, turističke signalizacije (radovi su još uvijek u punom jeku)... koji je zbog ranih termina Uskrsa i Duhova ove godine dobrim djelom odrađen znatno ranije nego inače. Ovih dana počelo se sa intenzivnom košnjom trave, sadnjom cijeća i uređenjem zelenih površina, frezanjem plaža... jer s ekstremno visokim temperaturama turisti samo što nisu počeli dolaziti. Tijekom turističke sezone predviđa se niz sportskih (Sun Adria cup, VIP turnir u odbojci na pijesku, malonogmetni, bođarski i teniski turniri povodom blagdana Male Gospe), kulturnih (nastupi folklornog društva u HN San Marino i ZRC-u svakog tjedna tijekom sezone, Loparska noć s prezentacijom starih običaja i zanata, Loparsko kulturno ljeto s koncertima ozbiljne glazbe) i zabavnih događanja (ribarske fešte, nastupi klapa, fešta Male Gospe...).

Veći dio karnevalskih događanja već je odrađen nastupom "malih maskara" na Dječjoj maskaranoj redući u Opatiji, dok su veliki "loparski maskari" nastupili na Međunarodnom riječkom karnevalu. Uz tradicionalne "male maskare" u Loparu je upriličena Dječja karnevalska povorka, a za Mesopust i kratak zabavni program ispred škole te tradicionalna maskarana zabava u HN "San Marino" uz glazbu, tombolu i nagrade najboljim maskama...

Upriličen je i tradicionalni uskrsnji doručak ispred župne crkve te u AC-u San Marino.

Što se tiče akcija "Volim Hrvatsku" TZO Lopar u suradnji sa Općinom i Lopar Vrutkom d.o.o., uz tehničku potporu RC "Moby Dick" i uz pomoć Imperiala d.d., svih udruga s područja Lopara, te iznajmljivača, organizirala je i jednu veću akciju čišćenja priobalja i mora Lopara i Grgura "Neka školji budu bolji 2008." - 26.4, kako bi naše plaže i naše mjesto što čistije dočekalo prve turiste.

Druga akcija bila je subvencionirana prodaja sadnica cvijeća 06.05.2008. kada je po popularnim cijenama iznajmljivačima prodano oko 2 000 sadnica, pa apeliramo na mještane da svoje okućnice i balkone što ljepše urede jer akcija ocjenjivanja ide

dalje, s razlikom što će ove godine komisija birati i najneuredniju okućnicu.

Krajem 2007. tiskana je i nova info karta Lopara s orto-foto snimkom koja je već distribuirana na sajmove i info punkteve, a tijekom godine u planu je redizajn kataloga Lopara. Konstantno se radi na doradi internet stranice, a na području Rtića postavljen se HOT SPOT koji će omogućiti korištenje bežičnog Interneta u krugu od 300metara.

Postavljanje HOT SPOTA

Intenzivno se radi na kupnji zgrade TZ, te je s Imperialom d.d. potpisan ugovor o kupoprodaji, a s PBZ-om i HBOR-om je u završnoj fazi doku-mentacija za realizaciju kredita. Zajedno s Općinom i komunalnim poduzećem potpisan je sporazum o CASH POOLINGU, te o niz drugih zajedničkih projekata vezanih za uređenje mjesta (nabavka 2 tuša s naplatom za Mel i Rajsku plažu, uređenje šetnice Rtić-ambulanta, nabavka novih vaza i klupa, uređenje zelenih površina, poboljšanje turističke signalizacije, postavljanje novih tabela, putokaza...).

Ono što predstavlja najveću novost vezanu za iznajmljivače jest ta da su se za plaćanje paušalnog iznosa boravišne pristojbe uvele zone. **Zona I.** obuhvaća dio sjeverno od ambulante Lopar-prvi red do ceste slijeva, sjeverni dio od kbr. 548, s desne strane ceste i lijevo do potoka, uključujući zaseok Andreškići, te zaseok Zorzini, južno od mosta do kbr. 127 (ne uključujući kbr. 127), **Zona II.** - obuhvaća područje koje nije obuhvaćeno zonom I. i zonom III., te **Zona III.** obuhvaća zaseok Mikulaci, zaseok Paparovi, zaseok Matahlići od kbr. 309 sjeverno, zaseok Makarunići i Čučići (od kbr. 180 sjeverno). Za zonu I. određuje se

povećanje paušalnog iznosa na 340 kn po ležaju, za zonu II. ostaje iznos od 300 kn, a za zonu III. smanjen je iznos, te sada iznosi 260 kn po ležaju.

Sukladno novom Zakonu o boravišnoj brijestjbi, u mjestu koje ima prosječno popunjenje u privatnom smještaju veće od 40 dana (Lopar ima 53 dana), nije moguće plaćati boravišnu pristojbu po noćenju (vrijedi za iznajmljivače do 4 ležaja koji su do sada imali mogućnost biranja).

Prilikom kontrole naplate boravišne pristojbe i turističke članarine utvrđeno je niz nepravilnosti stoga apeliramo na iznajmljivače da svoje uplate boravišne pristojbe vrše redovito (obrotnici 7 dana od naplate računa, a "paušalci" u 3 obroka-krajem lipnja, srpnja i kolovoza) i to na račun 1001005-1762404745, a turističku članarinu odmah po zaključenju Knjige prometa i to na račun 1001005-1762427157.

O ovim i drugim zanimljivim temama iz područja turizma održan je Zbor iznajmljivača, a Ured TZO Lopar je za sva pitanja uvijek na raspolaganju. ♦

TZO LOPAR
Marin Mušćo, direktor

Vigna Unguiculata (loparčić) i Vigna Mungo (fažolić, zelenčić)

“Nekad hrana siromaha, danas tražena delicija, a autohtonim sortama prijete izumiranje”

◆ Loparčić i zelenčić spadaju u rod *Vigna* koji je dobio ime po talijanskome botaničaru Domenicu Vigni koji je živio u 17. st. Oko 150 vrsta ovoga roda rašireno je na pretežito tropskim i suptropskim područjima Afrike, Azije i u južnoj Europi, tako i kod nas na otocima. U 18. st. proširio se u Ameriku i kasnije u Australiju. Zovu ga još i stari grah, jer je danas raširen grah došao u Europu otkrićem Amerike. U Aziji i južnim djelovima SAD-a uzgaja se još na velikim površinama, za razliku od površina u nas. Razlog je kao i kod drugih poljoprivrednih kultura, rascjepkanost parcela, nesređene zemljišne knjige i nedostatak radne snage u vegetacijskom periodu kad su svi zaokupljeni turizmom. Jedan od razloga zašto loparčića i fažolića nema više na našim poljima jest što su autohtone sorte izumrle ili su pred izumiranjem (još ih vrlo mali broj staračkih domaćinstava sije), a novi eko-tipovi nisu genetički prilagođeni našim uvjetima (temperaturi, manjku vode, tlu i posolici). Hvalevrijedan projekt bio bi da se sačuvaju sve preostale sorte svih autohtonih poljoprivrednih kultura (voćarskih, povrtlarskih i ratarskih). Sličan projekt na području sjeverozapadne Hrvatske uspješno je realiziralo Visoko gospodarsko učilište u Križevcima. I loparčić i fažolić stoljećima su bili osnova prehrane naših predaka i jedan od najvažnijih izvora bjelančevina

u, i onako, skromnoj prehrani siromašnoj aminokiselinama životinjskog porijekla (mesa). I jedan i drugi sadrže preko 30% bjelančevina u suhom zrnu.

Pored toga, kao i sve lepirnjače (Fabaceae), obogaćuju tlo dušikom (N) iz zraka koji vežu svojim kvržnim bakterijama na korijenu i tako «gnoje» tlo za sljedeću kulturu. Oh, mi mudri ljudi današnjice ponovno otkrivamo tu Božju blagodat u ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji. Ostatak od mahuna i biljke služio je za prehranu blaga i tako je bio zaokružen cijeli proces. Moderan čovjek jedino je živo biće na ovoj planeti koje stvara otpad. Ne samo da su loparčić i zelenčić nestali s naših polja, već su većinom nestali i s naših jelovnika, bar kod onih srednjih i mlađih generacija. Tek ih se rado sjetimo za nekih loparskih fešti poput Male Gospe i to u restoranima, ili u nekim sjetnim pričama o životu prije.

Vigna Mungo

Vigna Unguiculata

Neprestano razmišljamo kako obogatiti turističku ponudu smatrajući kako je bolje sve ono što dolazi “iz vana”. Mali loparčić i zelenčić su nam, u tom smislu, na dohvat ruke. Oni su dio našeg nasljeđa i trebali bismo ih s ponosom predstavljati i promovirati kao dio naše gastronomske turističke ponude. Na sreću, uvijek ima i onih koji žele otrgnuti zaboravu naša tradicionalna jela. Tako u restoranu «Feral» jesti jedan od najboljih fažolića s rebarcima, ili kod našeg Ivaca u Baški, u konobi «Bag», možete naručiti “Loparčić z rižima i suhun ovčevinun”. A šjor Tariba iz Volovskog ionako na Radio Rijeci i u svom restoranu hvali loparski kumpir, “pumidori”, loparčić i zelenčić.

Još samo da ih posadimo na našem polju, pa da uistinu budu autohtona jela. I to prije nego li nestanu naši ekotipovi (sorte).

Vladimir Škarić,
ing. agronomije

Udruga veterana domovinskog rata „Lopar“

◆ Shodno planu i programu rada za 2007. godinu članovi UVDR „Lopar“ su u mjesecu studenom 2007. organizirali posjet gradu Vukovaru (Vukovar 91 - 16 godina poslije). Trodnevni posjet gradu heroju realiziran je u suradnji s Putničkom agencijom „Autotrans“ iz Rabau dane obilježavanja vukovarske tragedije - 17., 18. i 19. studenog. Sedamdesetak osoba (44 hrvatskih branitelja, 19 supruga, 1 dijete hrvatskog branitelja, te 7 mještana Lopara) posjetili su i obližnje gradove Ilok i Đakovo.

17. studenog 2007.

Iz Lopara smo krenuli u jutarnjim satima do trajektnog pristaništa Mišnjak. Zbog olujne bure morali smo čekati na prelazak u Jablanac do 13 sati, što je uvelike promijenilo program putovanja. Uz sve poteškoće u prometu do hotela „Spačva“ koji je smješten nekoliko kilometara od državne granice sa Srbijom stigli smo u kasnim večernjim satima.

18. studenog 2007

Nakon doručka organizirano smo se uključili u kolonu sjećanja koja je krenula u 11 sati iz Opće bolnice Vukovar, a predvodili su je članovi koordinacije udruga proisteklih iz Domovinskog rata grada Vukovara na čelu s Udrugom hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata lječenih od PTSPA, ogranak Vukovar, te glavnim uzvanicima: Predsjednikom republike gospodinom Stipom

Mesićem, te predsjednikom Sabora RH gospodinom Vladimirom Šeksom. Kolona se protezala 7 kilometara, a u njoj je sudjelovalo oko 20 tisuća ljudi. Na Memorijalno groblje

žrtava Domovinskog rata pristigli smo oko 14 sati i položili

vijence na glavni križ, na grob Blage Zadre i grobove ostalih poginulih heroja obrane grada Vukovara. Iako je bilo snježno nevrjeme posjetili smo Memorijalni centar Ovčara.

Potom smo krenuli u planirani posjet gradu Iloku. Putem smo razgledali živopisne pejzaže istoka Hrvatske. Tako smo uz kašnjenje od 2 sata stigli u Iločke podrumce u kojima nam je organizirana večera. Većinski vlasnik Jura Mihaljević iznenadio nas je tamburaškim sastavom uz koji smo se zabavili te mu se ovim putem zahvaljujemo. U hotel smo se vratili oko 22 sata.

19. studenog 2007.

Posljednjeg dana trodnevnog posjeta bili smo gosti Zajednice udruga hrvatskih vojnih invalida domovinskog rata Vukovarsko-srijemske županije na čelu s predsjednikom Stipom Šeremetom. Položili smo vijence u zavjetnu kapelicu s likom Majke

Božje koja se nalazi na putu spasa – kukuruzni put.

Tim su putem posljednji branitelji potražili spas prije pada grada heroja. Ujedno smo poklonili ček u iznosu od 20 000 kuna koji smo uspjeli prikupiti za završetak zavjetne kapelice uz pomoć Općine Lopar i drugih donatora zbog čega im se posebice zahvaljujemo.

Braniteljske udruge iz Vukovara smatrale su dovršetak izgradnje zavjetne kapelice prioritarnim ciljem. U hotelu "Dunav" razmjenjena su sjećanja iz domovinskog rata, prigodni pokloni te dogovorena daljnja suradnja i druženja naših udruga. Potom smo krenuli u

razgledavanje memorijalnog centra vukovarske bolnice. O patnjama pacijenata Opće bolnice Vukovar suvišna je svaka riječ. U trenutku obilaska bolnice zatekli smo nekolicinu sudionika tragičnih događanja iz 1991. god. te poslušali njihova svjedočanstva. Nakon razgledavanja predsjedništvo UVDR Lopar položilo je vijenac na križ ispred bolnice.

Tripinjska cesta - groblje tenkova bila je naša sljedeća postaja. Na tom mjestu poginuo je hrvatski general Blago Zadro kojemu smo odali počast polaganjem vijenaca. Oko 13 sati krenuli smo put Đakova... Ručak nam je bio organiziran u lijepom ambijentu slavonske kuće u selu Kuševac. Popodne smo proveli u razgledavanju Đakovačke katedrale te posjeta đakovačke ergele lipicanaca. Posjet gradu Đakovu završili smo oko 17 sati, te ukrcavši se u autobus krenuli kući. Toliko smo bili umorni i iscrpljeni da smo zaspali te nismo ni primjetili da se nalazimo u trajektnom

pristaništu Jablanac oko 22 sata.

Na spomenuti izlet bili su pozvani svi članovi UVDR Lopar, kao i ostali zainteresirani žitelji naše općine.

Zahvaljujemo svima koji su na bilo koji način pomogli u realizaciji ovog posjeta.

UVDR Lopar će i ubuduće organizirati slične posjete shodno svojim mogućnostima.

Udruga veterana domovinskog rata
Lopar

Razgovor s Franom Perićem, prvim traktoristom i taksistom na otoku

♦ Na kućnom broju 431, u kući s predivnim pogledom na “sajuško” more i Lukovac, živi barba Frane - prvi traktorist i taksist u Loparu i otoku Rabu. Iako ga njegova djeca i unuci svakodnevno posjećuju, barba Frane živi sam i izvrsno nosi svoje 83 godine, jer rođen je 6. srpnja daleke 1925. godine. Već 23 godine je u mirovini (od 1985.) i sada više ne ide ni na more niti se bilo čime drugim ozbiljnijim bavi, osim što djeci

malo pom-ogne oko ovaca, nekad svrati do trgovine, na misu... Uvijek spreman pričati anegdote, ali i ozbiljne stvari iz svog života, Frane počinje svoju životnu priču. Svoj prvi radni sat za mirovinu odradio je je 1961. godine u Poljoprivrednoj zadruzi “Lopar”, a voditelj je tada bio Valentin Pičuljan. Radilo se na eksploataciji pijeska na plaži Saramić (Sahara). Vagoneti su se, kako kaže, gurali na ruke, a kasnije su se počeli koristiti i “tovari”, dok se 1964. za to nisu nabavila prva dva traktora na otoku. Godine 1966. zabranjena je eksploatacija pijeska, jer je iz “Generalturista” Opatija došao predstavnik koji je trebao snimiti situaciju na Rabu kako bi se ulaganjima unaprijedio turizam otoka. Gospodin Jole Jerić i Tvrtko dovezli su ga u Lopar,

gdje je boravio 8 dana, a spavao je na ekonomiji-sadašnji kamp. Obilazio je cijeli otok kako bi izabrao najpovoljnije lokacije za gradnju turističkih kapaciteta.

"Pošto sam ja radio na traktoru, a traktor je stajao u kampu, svakodnevno sam bio u kontaktu s tim čovjekom. Rekao mi je da je obišao Barbat, Rab, Kampur, Supetarsku Dragu, ali da mu se ipak od svega Lopar čini najljepšim i najpogodnijim za razvoj turizma."

Uskoro je HP “Imperijal” odlučilo otkupiti zemljišta u Loparu pogodna za izgradnju turističkih objekata. Izgradnja je ovisila o volji mještana (jesu li bili voljni prodati zemljišta ili ne).

"Rekao mi je da ako ljudi ne budu htjeli prodati zemljište, samo Bog zna kada će više biti prilike da turizam i investicije dođu na Rab i u Lopar. Meni je dao zadatak da razgovaram s ljudima koji su trebali dati zemljište za otkup. Pošto sam i ja imao oko 5000m² za prodaju, svi su čekali što ću napraviti, pa su tako napravili i oni. Cijena je bila 5-6 dinara za m², koliko je tada koštao 1 kg menula." Krajem ljeta 1966. započela je izgradnja HN “San Marino”, u sklopu Građevinske tvrtke “Vladimir Gortan” iz Zagreba, na kojoj je radilo oko 4000 ljudi. Investicija je bila oko 4 milijarde dinara. Radnici su spavali u kampu (tadašnjoj ekonomiji) i po privatnim kućama. Izgradnja je trajala do ljeta 1967., a 01. kolovoza bilo je otvorenje i počeli su stizati prvi turisti. Prvi direktor je bio g. Branko Bačić.

"Ja sam u mjesecu studenom 1966. dobio 2.500.000 dinara za zemlju i kupio traktor. Bio sam prvi i tada jedini privatni prijev-

oznik na otoku. Pomagao sam mještanima na uređenju puteva, oranju i prijevozu za izgradnju. Orao sam cijelo loparsko polje, često i noću, samo kako bih udovoljio ljudima da po danu mogu saditi, jer sam ja danju vozio razni građevinski materijal za izgradnju kuća po cijelom otoku. Danas je u Loparu 100 traktora (manjih i većih) a gotovo cijelo polje je u ledini. Oranje sam naplaćivao, a za pomoć kod uređenja puteva za Andreškići, Matahlići, prema groblju, od Mula do Šima, od Čolića prema Brnovima i Mikulacićima, sve sam odradio besplatno. Početkom 70-tih spremali smo se raditi put prema Perićima i ja sam vozio materijal za "kaldrumu" od Podkošine, a mještani iz zaseoka su ručno ukrcavali. Jedino mi je jedan dan pomogao Ante Marušić, koji je u međuvremenu bio kupio kamion.

1968. kupio sam prvi auto u Loparu ("Fićo") koji je bio među prvima na otoku (jedino ga je imala ambulanta u Rabu i čini mi se bolnica u Kamporu).

1973. Kupio sam Škodu, a 1978. Peugeota 204. Dok sam imao obrt za traktor, u vrijeme ljetne sezone sam imao zabranu a morao sam voziti turiste autom. To je trajalo 4 godine (od 1973. do 1977.) i to je bio prvi TAXI na otoku.

1966. kupio sam prvi televizor. U mjestu je već postojao jedan (kod obitelji Škarić), ali kad sam ga ja kupio svi su dolazili gledati

televizijski program. Znalo se skupiti po 30-40 ljudi, gledali su i izvana, kroz prozor i televizor se rijetko gasio. Krajem 70-tih kupujem barku i od 1980. počinjem taxirati na

moru. Bilo je ljepše, lakše i zanimljivije nego na traktoru. Bilo je interesantnih ljudi, lijepih stranjinja, raznih dogodovština za koje me vežu lijepe uspomene. To sam radio do 2002. kada taj

posao preuzima jedan od sinova. Drugi sin je kupio "glass boat" pa i on vozi turiste. Moram reći da su sinovi od mene naslijedili dosta znanja i vještina pa se tako i oni bave prijevozom na kopnu i na moru."

U svojoj priči barba Frane se prisjeća još starije prošlosti:

"Moj otac Mate bio je KAPETAN SELA i tu je dužnost obavljao 8 godina, do 1940. godine. Kad je počeo rat primijetio je da će na Rab doći Talijani pa je odustao s te dužnosti te se birao novi KAPETAN SELA. Kandidati su bili Ivan Belić i Josip Makarunić-Surić. Izabran je Surić.

Svome ocu mogu zahvaliti za svo svoje znanje i sposobnosti koje sam rado podjelio s mještanima pomažući im pri raznim poslovima. Kad je on bio KAPETAN, bio je zadužen svaki kućni broj u Loparu odraditi 1 dnevnicu mjesečno za "kuluk" (popravljanje puteva, uređenje mjesta...). Oni koji su bili voljni odraditi više, za svaku dnevnicu dobili bi 10 kg žita koje je moj otac čuvao u konobi. I danas se sjećam kolika je neimaština bila i mi u kući smo često bili željni kruha, ali otac nikada nije dopustio nama i majci da uzmemo niti zrna od seoskog žita. Jednom mu je ostao ključ kod kuće, pa sam ja skrivečki uzeo malo kukuruza kojeg smo sakrili u bačvu da on ne vidi. Takva su bila vremena, mučna i teška, ali ipak se živjelo."

Kasnije je barba Frane, kako kaže, bio izabran u tadašnji Općinski komitet na 5 godina uz još 4 Loparana (Slavko Čepić, Ivan Belić, Mate Paparić-Banov i Josip Paparić-Poštir), te su urgirali da se napravi cesta od Raba do Lopara, a da nam

Goli otok i tadašnji Sekretarijat unutarnjih poslova u tome pripomognu. Svi općinari su to podržali, ali je SUP odgovorio da ne može ništa financirati nego da će pomoći u radnoj snazi i materijalu.. "Mi smo bili dužni osigurati smještaj za osuđenike koji će raditi cestu, a Zbor birača odlučio je da će ih se smjestiti u barake na ulazu u Lopar (Ograda). Izgradnja ceste trajala je oko 3 godine."

Osvrnuo se barba Frane i na osnivanje Ribarske zadruge koja je funkcionirala od 1948. do 1956. god. i za koju je 1950. bio kupljen brod kapaciteta 12 tona. U Zadruzi je bilo 10-tak ljudi, ali je nakon nekoliko godina prestala funkcionirati zbog poslovanja s deficitom.

Sjeća se Frane i 17.07.1957. godine, kada je iz Lošinja sa svojim tastom, Jandrom Andreškićem, na vesla dovezao guc od 5m.

"Putovali smo 11 sati i točno se sjećam kad smo u podne prošli ispod mosta. Tom smo barkom iskrcavali vapor koji se vozio iz

Rijeke preko Crikvenice i Senja do Raba i koji je dolazio do otočića Lukovac. Tada su, osim mene, barke imali još i Josip Ivanić-Bulin i Ante Ivanić-Tunko koji su također iskrcavali vapor. Zanimljivo je da su u to vrijeme svi vapori išli kroz Velebitski kanal, a ne kroz buku. Sjećam se jedne prilike kad je zad Lukovac pristala "brza pruga". Svi smo se čudili zašto je toliki brod svratio u Lopar, a doznali smo da je tome kumovao naš sumještani Josip Proročić koji je uspio uvjeriti i posadu i kaptana da se u Loparu ima iskrcati preko 30 ljudi. Sve je smislio kako bi iskrcali samo njega i kupljeni špaher."

Ima Frane tih anegdota za više ovakvih članaka i to je, kako kaže, ono što ga uz njegovo četvero djece, 10 unuka i 12 praunuka, od kojih je najmlađem tek 5 mjeseci, drži na životu i tjera naprijed i uvijek samo naprijed.♦

Razgovarao Marin Mušćo

FOTOREPORTAŽA

Božićno-novogodišnji i Uskršnji turnir u malom nogometu

Prezentacija Božićnih jaslji u prirodnoj veličini

Karnevalski program - Mesopust

Posjet Vukovaru - UVDR

KUD - posjet Ulmu

Crkveni zbor "Murtelica"

Uskršnji doručak

Obilježavanje Dana planeta Zemlje

SPORTSKO DRUŠTVO "LOPAR"

2007./2008. ekipe Lopara postale su sljedeće rezultate: Lopar 3., Lukovac 8., Lopar II 9. mjesto.

Usprkos teškim uvjetima klub opstoji i iz godine u godinu broji sve više članova i diči se sve boljim rezultatima, te organizacijom dvaju najvećih tradicionalnih turnira na otoku Rabu koji se održavaju povodom blagdana Male Gospe i Božića.

Za kraj ovog kratkog prikaza o B.K. "Lopar" željeli bismo se zahvaliti svim našim članovima koji su veliki entuziasti i volonteri jer promiču našu općinu diljem otoka. U skorije vrijeme B.K. "Lopar" planira se uključiti u takmičenja na županijskoj razini.

BOČARSKI KLUB "LOPAR"

♦ O počecima boćanja teško je utemeljeno govoriti i zasigurno nitko o tome nema prave spoznaje. Prema nekim izvorima, boćanje je bilo jedna od temeljnih zabavnih igara u starom Egiptu 2.500 godina prije Krista.

Bilo kako bilo, sasvim je sigurno da je boćanje u Hrvatskoj, posebno u našem priobalnom dijelu, prisutno od sedmog stoljeća i da je to narodni sport svih generacija.

U Loparu je boćanje dugo vremena bio sport za rekreaciju manjeg broja stanovništva. Godine 1997. osnovan je B.K. "Lopar". 1998.g. klub se počeo takmičiti u Gradskoj boćarskoj ligi. Počeci su bili teški no nakon nekoliko godina okupljen je veći broj članova koji su postupno raspoređeni u dvije ekipe. U ovoj godini velik broj članova potaknuo nas je na osnivanje treće ekipe. U sklopu B.K.

"Lopar" danas djeluju ekipe: Lopar, Lukovac i Lopar II. Najuspješnija je ekipa Lopara koja u kontinuitetu osvaja medalje u otočnoj ligi Rab. Članovi našeg kluba nositelji su Boćarskog kluba "Albatros"-Rab, kako u igračkom tako i u sudačkom kadru.

U rapskoj boćarskoj ligi u sezoni

ŽIVJETI ZDRAVO

Svi smo svjesni brzog i stresnog načina života koji živimo i svaki sadržaj u našem mjestu je dobro došao. Stoga je prije dvije godine uz slogan "VJEŽBAJMO ZAJEDNO" u Loparu započela s radom sportsko-rekreacijska grupa. Cilj osnivanja bio je potaknuti žitelje Lopara na sport – rekreaciju – druženje. Našu rekreacijsku grupu sačinjava mnoštvo žena i mladih koji se nekoliko puta tjedno sastaju u prostorijama Područne škole Lopar. Zapravo je jako pozitivno da u našem mjestu imamo ljude koji žele živjeti zdravo. Uostalom, kroz sport i rekreaciju mi se družimo, izlazimo zajedno i uživamo u vremenu u kojem živimo. Pozivamo sve zainteresirane, kao i ljubitelje sporta, rekreacije i druženja, da nam se pridružite kako bismo kroz što više sadržaja predstavili naš Lopar.

Dalija Škapul

KUD "SAN MARINO"

Prijateljstvo bez granica

♦ Početkom siječnja ove godine trideset i pet članova KUD-a "San Marino" bilo je na gostovanju u Njemačkoj gdje ih je ugostila folklorna skupina "Weilersteußlingen" iz malog grada Allmendingen kraj Ullma.

Suradnja s folklornom skupinom Weilersteußlingen traje dugi niz godina. Naše prvo gostovanje bilo je 2000. godine i od tada se uzajamno posjećujemo. Tako je i ovo putovanje bilo jedno od uzvratnih posjeta koje smo realizirali uz pomoć Općine Lopar, TZO Lopar i nekolicine loparskih obrtnika.

I premda su sudionici ovoga putovanja različitih dobnih skupina (8-60 godina starosti), svi su bili više nego zadovoljni gostovanjem u Njemačkoj. Svih pet dana bili smo smješteni u dobru folklorne skupine gdje imaju spavaonice za svoje goste, prostorije za uvježbavanje i dru-

ženja.

Ta Skupina domaćina broji pedesetak članova koji su se iskazali velikom gostoljubivošću, žrtvujući svoje slobodno vrijeme kako bi naš boravak učinili što ljepšim. Osigurali su nam svakodnevno vodiča i naše vrijeme ispunili ugodnim i zabavnim sadržajima. Imali smo priliku posjetiti poznatu katedralu u Ullmu, prisustvovati njihovom tradicionalnom karnevalu, a na opće oduševljenje mlađih članova, ali i većine odraslih, uživali smo u vožnji na jednoj pravoj snježnoj bob stazi.

Petodnevno putovanje bilo je iznimno zanimljivo. Uz vrijeme za odmor, druženje i zabavu sve ugovorene radne obveze izvršene su više nego zadovoljavajuće. Nastupali smo tri puta, samostalno u školi i domu za umirovljenike, a tijekom nastupa u prostorijama općine, naše izv-

edbe izmjenjivale su se s izvedbama domaćina. Posebno smo oduševili naše iseljenike u tim krajevima. Samom pojavom izmamili smo i pokoju suzu radosnicu, a druženjem sklopili i brojna poznanstva.

Uz nastupe smo imali i jedno vrlo lijepo i ugodno primanje kod njihovog gradonačelnika Roberta Rewitza. Pozdravio nas je riječima dobrodošlice, a mi smo njemu uručili prigodan poklon i pismo našeg načelnika Alena Andreškića. U pismu je načelnik izrazio želju za daljnjom suradnjom ne samo folklornih društava nego i općina, čime su oni bili vrlo počašćeni.

Nastupi i prijem kod gradonačelnika bili su svakodnevno medijski popraćeni njihovim dnevnim novinama, što pokazuje da je naš posjet njima bio od iznimne važnosti.

Uzvratno gostovanje najavljeno je za rujan 2009. godine i vjerujemo da ćemo ga raznovrsnim programima učiniti isto tako zanimljivim.

Još jednom zahvaljujemo Općini Lopar, TZO Lopar i svima onima koji svojim donacijama omogućuju realizaciju naših programa i projekata. Nadamo se daljnjoj uspješnoj suradnji u radu na očuvanju kulturne baštine i turističkoj promidžbi našeg mjesta diljem Hrvatske i šire. Ovom prilikom najavljujemo proslavu 10-te godine postojanja, koju ćemo održati 17. svibnja. Ugostiti ćemo više folklornih društava iz naše i susjednih županija kako bismo uveličali ovu obljetnicu. Za realizaciju ovog projekta potrebna nam je podrška, razumijevanje i pomoć svih onih koji nam to mogu pružiti. Na proslavu pozivamo mještane i sve one koji vole starinske običaje. ♦

**Pripremile Grozdana Marušić i
Julija Škarić**

PREDSTAVLJANJE STRANAKA OPĆINSKOG VIJEĆA

Socijaldemokratska partija Hrvatske podružnica Lopar

◆ Općinska organizacija SDP-a Lopar najmlađa je organizacija SDP-a u Primorsko-goranskoj županiji. Osnovana je 08. listopada 2006. godine, trenutno broji 63 članova, od čega trećinu čine žene, a polovicu mlađi od 30 godina.

Slijedom zajedničke želje žitelja Lopara za osnivanjem svoje Općine, članstvo SDP-a iz Lopara (SDP je tada dio vladajuće koalicije na otoku) uključilo se u akciju stvaranja uvjeta za osnivanje općine, poštujući tako volju većine ljudi u Loparu.

SDP se danas zalaže za očuvanje tradicionalnih vrijednosti Lopara, za očuvanje jedinstvenog životnog prostora, za poštenu raspodjelu društvenog dohotka Loparana. Promičemo zaštitu sjevernog dijela Lopara kao visokovrijednog krajobraza. Turizam kao naša osnovna djelatnost mora se oslanjati na re-

surse koje imamo. Trenutno kretanje pokazuje suprotno: mi smo spremni žrtvovati prirodne resurse za kratkoročnu dobit, bez strateškog promišljanja o razvoju turizma na dulji rok. Uključivanje struke, bez prevelikog utjecaja politike u ovom slučaju postavlja se kao nužnost. Sadašnja koncepcija razvoja, ako je uopće tako možemo nazvati, temelji se na djelovanju "od danas do sutra", na kretanju po inerciji. Naš turizam svodi se na dva ljetna mjeseca i to u osnovi na iznajmljivanje postelja gostima slabije platežne moći. SDP se zalaže za obnavljanje poljoprivrede, tradicionalnih obrta, tradicionalne proizvodnje (ulje, sir, mlijeko..) koje je u potpunosti zapostavljeno. Mišljenja smo da takve djelatnosti općina treba poticati edukacijski, ali i financijski namjenskim proračunskim sredstvima. Zalažemo se za stvaranje prepo-

znatljive destinacije za obiteljski odmor, s očuvanim okolišom, sadržajnim i čistim plažama. Potrebno je stvoriti jedinstveni brand "Lopar", koji će nam jamčiti turističku atraktivnost u budućnosti.

SDP Lopara podržava gradnju komunalne infrastrukture, jer smatramo da je ona okosnica budućeg razvoja. Zalažemo se za kvalitetnu prometnu povezanost. Smatramo da je za Lopar izuzetno važna uspostava trajektne linije s Valbiskom (ali ne ovakve kakvu sada imamo), uspostava barem sezonske linije sa Senjom, te katamaranske veze s Rijekom. Zalažemo se za katamaransku vezu koja ne bi utjecala na kvalitetu prometovanja (vremensko trajanje vožnje) s Rabom i Novaljom, jer bi ova linija spajala Lopar s Krkom, te eventualno jednom točkom na kopnu (Senj, Crikvenica, ili Novi Vinodolski), pa bi u tom smislu bila neovisna o već postojećoj liniji.

Mi u SDP-u nismo opterećeni godinama naših članova, spolom, svjetonazorom, vjerskom opredjeljenošću ili razlikama u stavovima i promišljanjima. Naprotiv, sigurni smo da nas to čini jačima i spremnijima suočavati se s problemima na koje nailazimo u ovom našem malom mjestu.

Zajednička nam je želja pružiti kvalitetniji život svim Loparanima i onim generacijama koje će tek doći iza nas. Sigurni smo da život treba graditi na pravim vrijednostima... Najvažnija vrijednost i osobina koju jedan čovjek može posjedovati je - POŠTENJE. Biti pošten prema sebi i prema drugima, naš je životni credo.

Materijalna dobra važna su da

bi čovjek mogao ugodno živjeti. Međutim, mi u SDP-u zalažemo se za ravnomjernu raspodjelu tih dobara. Da bi svi stanovnici Lopara mogli danas i u budućnosti kvalitetno i sadržajno provesti svoj životni vijek, moraju imati podjednake šanse da sebi i svojim obiteljima osiguraju ugodan život. Mi ne želimo svojoj djeci danas reći da u ovoj zajednici sutra nemaju šanse ako ne misle svi jednako i ako ne pripadaju jednoj grupaciji, jednoj stranci.

Protivimo se koncentraciji moći u jednim rukama, jednoj obitelji, grupi, stranci...

Ni mi ne znamo sve, ali zato nismo isključivi. Upravo zbog toga potrebna nam je i Vaša pomoć.

SDP sa svoja dva vijećnika sudjeluje u radu Općinskog vijeća kao oporba. U dosadašnjem radu isticali smo problematiku koja muči stanovnike Lopara, a to ćemo i ubuduće činiti. Nastojat ćemo prenijeti poruku mještana onima koji bi je trebali čuti.

U tu svrhu SDP je uvijek otvoren svima, a više informacija o našem radu i kontakt podatke možete pronaći na našoj web stranici www.sdp-lopar.com. Zahvaljujemo se svim članovima, simpatizerima i glasačima koji su nam do sada davali podršku.

Sanjin Matahlija

Radni ručak s uvažanim gostima

Skup su uveličali župan i dožupan PŽG

CRKVA SV. IVANA KRSTITELJA

Kratki osvrt na povijest župe Lopar

◆ Kako na otoku Rabu tako i u Loparu tijekom povijesti mjenjale su se vladavine ilirske i grčke. Poznato je da su Liburni napadali naseobine na našem otoku, te je 365. g. prije Krista dosšlo do pomorske bitke između Lopara i Stare Baške. Liburni su bili potučeni i grčki kralj Dionizije podigao je tada diljem otoka vojničke logore. U predjelu zvanom „Sigovo“ prigodom oranja nađen je zlatni novac, kovan za vrijeme cara Justinijana 527.god. poslije Krista.

Ime Lopar je također grčkog porijekla i potječe od grčkog grada Paros u Grčkoj, čijem je imenu nadodan pridjev „novi“ tj. Neos Paros što znači Novi Par. Latini su kasnije to pretvorili u NEOPARO (LOPARO) i konačno u hrvatski Lopar. Hrvatska riječ Loparm u Dalmaciji označuje pladanj, na koji se postavlja kuhana palenta, a oblik tog pla-

dnja odgovara točno konfiguraciji tla poluotoka Lopara.

Stalna naseobina Lopara nastala je oko 1250.god. Kada se u Lopar doselilo 4 obitelji ilirskih Liburna koji su došli na Rab oko 700-te godine poslije Krista. Te su obitelji bile: Brnabić (kasnije Brnović) Gulešić, Boronja (sada Makarunić) i Hero, po kojima se danas nazivaju neki zemljišni posjedi.

Crkve u Loparu

Prva crkva u Loparu spominje se u računima općine Rab, a to je „Santa Maria de Epario“, koja je bila vlasništvo benediktinskog samostana u Supetarskoj Dragi. Tom je crkvicom upravljao pustinjač Dominik (haeremita Dominicus) koji je stanovao pokraj te crkvice. U toj se crkvi čuva drveni kip Majke Božje obučen po običaju baroka i potječe iz 14.st., vremena benediktinaca na Rabu.

Pretpostavlja se da je uz crkvu Majke Božje vezan i povijesni početak Lopara, jer se mjesto na kojem se nalazi crkva naziva Boronjino, po imenu prvih obitelji u Loparu. 1540. godine Lopar dobiva prvog stalnog kapelana, dok ostala sela providaju svećenici iz Raba. Kapelaj je stanovao uz crkvicu Majke Božje Loparske.

Godine 1551 spominje se postojanje ciglane od koje je Rabljanin Ante Dokula kupio sve kupe i cigle, koje je u toj ciglani proizveo neki majstor Filip kroz 2 godine, a cijena je označena sa 6 lira za 1000 komada kupa ili opeka. Kupe su morale biti onakve kakve se čine u Piranu. Dokula se Filipu obvezao dati slamu koja mu treba za ciglanu.

Crkva sv. Ivana Krstitelja

Rapski kaptol imao je 6 stalnih kapelana koji su po redu obavljali službu Božju nedjeljom i blagdanom po selima. Lopar je dobio svog kapelana 1540.god., a crkva Sv. Ivana Krstitelja postaje župom 1715.god. Župu je proglasio rapski biskup Vinko Lassio koja je tada imala i crkvu i sagrađen župni stan za svećenika. Tako je Lopar najstarija seoska samostalna župa na otoku Rabu. Crkvu su po ondašnjem običaju providale bratovštine. U Loparu su postojale 3 škole i to: Sv. Ivana, Sv. Antuna i Presvetog Trojstva Sakramenta koje su službeno ukinute 1830. pa se od tada župna crkva uzdržavala milodarima vjernika. Za uzdržavanje župnik je posjedovao i vinograd zvan „Pod Munčel“, koji je zasadio župnik Tesser.

Pokraj crkve, na mjestu gdje je današnja škola, postojao je i drugi vinograd. Crkva dobiva i zvono za župnu crkvu težine 65 kg. Nije navedeno kada ni od koga, niti tko ga je blagoslovio. Kod zadnje obnove crkve Sv. Ivana vidljivo je kako je crkva u tri zahvata dograđivana te je mijenjala svoju veličinu. Kako se mijenjala veličina crkve nadograđivan je i župni stan. Tako je na župnoj kuće 1825 godine podignut drugi kat. Često se spominje obnova župne crkve. Pretpostavlja se da su zidovi crkve brzo propadali zbog velike vlage i nedovoljne zaštite.

Sredinom 1811. godine Lopar broji 528 stanovnika. Uz župnu crkvu, župna kuća je znala bitu vrlo teškom stanju, te se i ona često obnavljala, pa je župnik morao stanovati privatno kod mještana. Papinjskom bulom od 30.06.1828. ukinuta je rapska biskupija i pripojena biskupiji krčkoj. Prvi rapski biskup Tician spominje se 530. god. na crkvenom saboru u Splitu. Rapskih biskupa bilo je svega 58, a zadnji među njima bio je Ivan Petar Galzigna Rabljanin koji je umro 27.12.1823.

Zadnje proširenje župne crkve Sv. Ivana Krstitelja započinje 1970.god. i traje s obnovom nekoliko godina.

Sada su nastupile nove prilike i pružile se nove mogućnosti te 20.04.2005. započinje temeljita obnova župne crkve Sv. Ivana Krstitelja. Radovi su započeli s krovom crkve i zvonikom koji su u cijelosti obnovljeni. Nakon toga pristupilo se obnovi unutrašnjosti crkve: zidovi, injehtiranje zidova, postavljanje podne instalacije, izmjena kompletne izolacije, prozora i vrata, otvaranje 2 prozora na pročelju

te u rozete u sredini(čime se dobilo na svjetlosti), te obnova klupa. U sredinu crkve postavljena su dva nova luster. Svaka crkva ima i postaje križnog puta tako da smo tražili tko bi mogao izraditi postaje za našu župnu crkvu. Odobrenjem Ordinarijata odabran je rad Ane Škušek Paparić. Crkva je obnovljena izvana i postavljena nova limarija. U dvorištu je ispred župnog stana izgrađen i sanitarni čvor za potrebe župe. Svi navedeni radovi mogli su se izvesti zahvaljujući razumijevanju Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka, te našeg domaćeg sina Josipa Borića, pomoćnika ministra. Projektnu dokumentaciju za izvedene radove izradila je projektantica Mr.sc. Olga Magaš.

Radovi su završeni pred blagdan Božića 2005. godine. Kako je crkva u cjelosti obnovljena pozvali smo krčkog biskupa Valtera Župana da blagoslovi obnovljenu crkvu što je on s radošću prihvatio. Na blagdan Sv. Ivana apostola i evanđeliste, kojega vjernici Lopara rado slave, blagoslovljena je naša crkva Sv. Ivana Krstitelja. Postaje križnog puta bile su dovršene početkom mjeseca veljače 2007. te ih je župnik Frane Brozić blagoslovio na prvu nedjelju korizme 25.02.2007.g. Kako je autorica postaje Križnog puta poklonila župnoj crkvi na dan blagoslova župnik joj se zahvalio i poklonio simbolički dar raspelo. Kad su radovi završeni na župnoj crkvi, pristupilo se obnovi župnog stana, krova i zidova izvana, kako bi crkva i župni stan sačinjavali jednu cjelinu. U skorijoj budućnosti trebalo bi urediti i župno dvorište.

Zahvaljujem svima koji su doprinjeli ovom zahvatu, a nama predstoji da ovaj obnovljeni prostor što bolje iskoristimo za naše duhovne potrebe te da ga svojim radom dodatno oplemenimo .

**Frane Brozić,
upnik**

ŽENSKI ZBOR "MURTELICA"

♦ Na inicijativu vlč. Frana Brozića u prosincu 2006. godine počeo je sa radom ženski crkveni zbor pod vodstvom gospođe Emanuele Paparić.

U siječnju 2007. godine vodstvo zbora preuzima prof. Danijela Škarić i od tada zbor kontinuirano radi održavajući redovito probe dva puta tjedno.

Danas je u zboru aktivno 21 žena. Svojim glasom liturgijsko slavlje obogaćuju:

1. Andreškić Irena
2. Ćučić Ankica
3. Franelić Maja
4. Gabrić Marijana
5. Ivanić Suzana
6. Marušić Antica
7. Matahlija Boža
8. Paparić Emanuela
9. Paparić Ljubica
10. Paparić Mira
11. Paparić Rajka
12. Perić Mira
13. Pičuljan Dajana
14. Pičuljan Ružica
15. Pičuljan Tatjana
16. Škapul Ana Marija

- 17. Škapul Sandra
- 18. Škarić Danijela
- 19. Škarić Jadranka
- 20. Tomičić Marijana
- 21. Urelić Ljubica

Zbor je često pozivan da uveličava kako svadbene svečanosti, tako i svečanosti vezane uz općinske aktivnosti. Prvi put zbor se koncertno predstavio na blagdan Svete Obitelji, 30. prosinca 2007. kada je održao prigodni božićni koncert izvodeći kompozicije "a capella", te uz pratnju orgulja. Rad i nastup zbora objavljeni su u biskupijskom listu "Kvarnerski vez".

Na blagdan Svete Cecilije zbor je nazočio tradicionalnom okupljanju zborova svih župa otoka Raba u crkvi Svete Lucije u Banjolu, gdje je također izveo dio svog repertoara. Nakon godinu dana odlučili smo zboru dati ime. Kako je tradicija loparskih žena da idući na misu zataknu za pas stručak murtelice, ime se samo po sebi nametnulo.

Osim druženja na probama, članicama zbora vlč. Frane Brozić upriličio je jednodnevni izlet u Svetište Majke Božje Krasnarske. Želja nam je da što češće odlazimo na takva hodočašća koja nas još više združuju.

Zahvaljujemo Poglavarstvu Općine Lopar na doniranim haljinama koje upotpunjuju naš rad i obvezuju na daljnju ozbiljnost u radu. A tu ozbiljnost potvrdili smo i pripremom našeg drugog koncerta koji je upriličen u vrijeme uskršnjih blagdana, a na kojem je gostovala i djevojačka klapa "Rabljanke" iz Raba pod vodstvom prof. Julije Dumić.

Murtelica krasno cvijeće moje
Oj da mi je ukrast sime tvoje

**Za crkveni zbor «Murtelica»
Danijela Škarić, prof.**

DJEČJI VRTIĆ "PAHULJICA"

Igra je naš najvažniji posao

♦ Uoči Božića u Dječjem vrtiću „Pahuljica“ u Loparu, u suradnji s roditeljima i ravnateljicom, održana je božićna radionica. Izrađivani su različiti božićni ukrasi; od svijećnjaka, slika do božićnih čestitaka. Kako bismo pomogli i izmamiti osmijeh na lica naših najmlađih, ukrasi su se prodavali na izložbi u prostoru Turističke zajednice općine Lopar, a novac je otišao u humanitarne svrhe za djecu u domu Kraljevica.

Uskoro nas je obradovao i najluđi dan u godini kada se svi

vesele, pjevaju, dan kada možemo biti dobre vile, princeze ili pak Donatello iz crtića „Ninja kornjače“. Maskenbal u našem vrtiću je obilježen tako što smo se pretvorili u princeze i vitezove, a sve svoje haljine, torbice, krune, odore i mačeve izradili smo sami od vreća za smeće različitih boja i srebrne folije. Bili smo vrlo veseli, a uz ples i pjesmu su nas posjetile i Loparske maškare koje su nam darovale bombone.

Dan zaljubljenih - Valentinovo

obilježili smo vrlo zanimljivo. Naime, toga je dana u našem vrtiću „sklopljen brak“ između Sare Ćučić i Arisa Andreškićau nazočnosti kumova Arabele Mušćo, Martina Mušća, Laure Lekaj, Leona Lekaja i ostalih svatova. Na piru je bilo vrlo veselo; mladenci su otvorili prvi ples, jeli su se kolači i dugo se gostilo.

Ovih dana smo pričali i o zanimanjima ljudi, što rade naši roditelji, što su po zanimanju... pa smo odlučili posjetiti poštu u Loparu kako bismo vidjeli što radi naš poštar kada dobije pismo, kako se šalje pošta... A onda smo posjetili i liječnika Šimu Paparića u ambulanti u Loparu. Vidjeli smo što on sve upotrebljava kako bi pregledao dijete, a dao nam je par savjeta: jedimo puno voća i povrća, a manje slatkiša.

Osmislili smo i u našem vrtiću napravili centar uljepšavanja; frizerski salon gdje se djeca rado igraju frizera, te proširili obiteljski centar i izradili kuhinju gdje djeca oponašaju prave kuhare te prave svoja omiljena jela.

Svakodnevno osmislimo neku novu igru, jer kroz igru upoznajemo svijet koji nas okružuje. Igram se pripremamo za buduće događaje, oponašamo odrasle u određenim situacijama, oslobađamo se napetosti i postajemo smireni, jer nam je u igri gotovo

sve dopušteno. Igrom rješavamo najjednostavnije i najlakše sukobe, iskazujemo svoje strahove, svoje teškoće, stječemo samopouzdanje, u igri smo mi gospodari situacije, npr: mi smo policajci, piloti, vojnici... Igrom iskazujemo sve ono što nam nije dopušteno u stvarnom životu (možemo vikati na druge, ljutiti se i iskazivati agresiju).

Da bismo ipak sve to mogli u igri, naši nam roditelji i tete u vrtiću moraju osigurati stalan prostor za igru gdje ćemo sami određivati pravila, vrijeme, način i trajanje igre, a isto tako nam moraju omogućiti da sami istražujemo igračke, rješavamo sukobe bez njihovog uplitanja. Ukoliko nam je potrebna pomoć, neka nam pomognu, ali toliko da mi ostajemo gospodari situacije. Vrlo nam je važno da nam odrasli pruže osjećaj sigurnosti, prijateljstva, topline, ljubavi i da na našu igru gledaju kao na najvažniji posao odraslog.

U našoj se igri odražava sve što mislimo, osjećamo, želimo i doživljavamo, zapravo sve ono što se ne može izraziti riječima.

Zato neka nas odrasli ne prekidaju u igri jer je... IGRA NAŠ NAJVAŽNIJI POSAO!!!♦

Priredile ravnateljica Zdenka Pećarina i odgojiteljice Dječjeg vrtića „Pahuljica“ iz Lopara, Katja Šanić i Jelena Pavlović

GEPARK

Što je geopark i zašto na otoku Rabu?

◆ Projekt GEOPARK utemeljen je već 1991. godine kada je u Dignu (Francuska) donesena "Međunarodna deklaracija o pravu Zemlje na sjećanje" koja kaže: *"pravi je čas da naučimo zaštititi (...) i upoznamo prošlost planeta Zemlje, da pročitamo tu knjigu napisanu prije našega bitka, a to je naša geološka baština"*. Deklaracija dalje nalaže da *"bilo koji oblik razvoja treba poštivati jedinstvenost geološke baštine"*.

Od tada je nezavisno u pojedinim europskim državama u pravom smislu zaživio projekt Geopark koji je prvenstveno povezao znanost i javnost kroz brojne aktivnosti. Francuska, Njemačka, Grčka i Španjolska kao najaktivnije, uz pomoć EU osnovale su 2000. godine Europsku mrežu geoparkova (European Geoparks Network) u okviru europske inicijative "Transnational Cooperation Project -

Development of Geotourism in Europe" (transnacionalni projekt suradnje kroz razvoj geoturizma u Europi). U lipnju 2000. g. potpisivanjem konvencije između četiri osnivača Mreže prihvaćena je povelja koju svaka nova članica potpisom prihvaća kao obvezu. Povelja glasi:

1. Europski geopark je područje značajne geološke baštine i ima strategiju održivog razvoja podržanu Europskim programom za razvoj. Ima jasno definirane granice i zadovoljavajuću površinu za područni ekonomski razvoj. Europski geopark sadrži određeni broj geotočaka od iznimne vrijednosti (znanstveni značaj, rijetkost, estetski izgled, obrazovni značaj). Većina prezentiranih lokaliteta mora biti dio geološke baštine, no može imati i gearheološki, ekološki, povijesni ili kulturni značaj.

2. Geolokaliteti europskih geoparkova moraju biti umreženi,

biti zaštićeni administrativno i upravno. Uništavanje ili prodaja geolokaliteta nije dopustiva. Europskim geoparkom mora upravljati jasno postavljena struktura koja je u stanju provesti zaštitu, upravljanje i politiku održivog razvoja na cijelom njegovom području.

3. Europski geopark ima aktivnu ulogu u ekonomskom razvoju vlastitog područja kroz naglašenu vezu s geološkom baštinom i razvojem geoturizma. Europski geopark ima direktni utjecaj na stanovništvo, uvjete života i okoliš. Cilj je omogućiti stanovništvu da revalorizira prirodnu i kulturnu baštinu svoga kraja aktivnim sudjelovanjem u revitalizaciji područja kao cjeline.

4. Europski geopark razvija i unapređuje metode očuvanja geološke baštine.

5. Europski geopark podupire obrazovanje o okolišu, praksu i razvoj znanstvenih istraživanja u raznim disciplinama prirodnih znanosti, poboljšanje prirodnog okoliša i politiku održivog razvoja.

6. Europski geopark mora poslovati u okviru Mreže europskih geoparkova s ciljem njenog učvršćivanja i izgradnje. Mora surađivati s lokalnim poduzećima na razvoju novih produkata vezanih uz geološku baštinu u sukladnosti s drugim članovima Mreže.

2001. godine potpisana je konvencija o suradnji UNESCOa i Europske mreže geoparkova. Danas Europska mreža geoparkova broji 25 članica iz 10 europskih zemalja. Početkom 2003. godine donesena je odluka u UNESCO-u (No.99-21) o stvaranju zaštitnog znaka Geopark, usporedivog sa znakom čovjek i biosfera rezervata, s ciljem poticanja projekata koji će integrirati zaštitu geolokaliteta i endogeni razvoj. Jednom uspostavljen, "UNESCO Geopark pečat odličnosti" (UNESCO Geopark seal of excellence), biti će dodjeljivan područjima širom svijeta koja će uključiti zaštitu izuzetnih primjera geološke baštine našeg planeta u strategiju regionalnog ekonomskog razvoja. Razvojne aktivnosti takovog programa uključile bi ekoturizam i ruralne industrije. Program također ima za cilj pojačati svijest javnosti o važnosti geo-lokaliteta i prilagodavanju obrazovanja.

Geopark otok Rab

Otok Rab odavna je poznat kao turistička znamenitost Lijepe naše. Svima je dobro poznata

turistička tradicija otoka Raba kao ugodnog područja bilo za odmor ili liječenje tijekom cijele godine. Razvoj kultura u pretpovijesno i povijesno doba ostavilo je brojne tragove na otoku Rabu. Posebno treba naglasiti njegovu izuzetnost u pogledu prirodne baštine. Uz floru i faunu posebno mjesto zauzimaju geološke i geomorfološke znamenitosti otoka. Upravo te znamenitosti ističemo, jer su geološka građa i reljef oduvijek bili prirodni temelj za razvoj flore i faune, a time i kultura, kao i za čovjekov boravak na otoku od predpovijesnih vremena.

Temeljem višegodišnjih geoloških, hidrogeoloških i detaljnih sedimentoloških istraživanja obavljenih na Rabu, iskustava stečenih u svijetu i desetgodišnjeg iskustva u zaštiti geološke baštine, želja nam je upravo na otoku Rabu oživjeti viziju geoparka koja se temelji na georaznolikosti, krajobraznoj raznolikosti, bioraznolikosti, te kulturnoj i povijesnoj baštini, jer Rab sve to ima. Kako je osnovni cilj geoparka zaštita, promocija i neškodljivo korištenje geološke baštine u okviru održivog razv-

oja regije, osmišljene su brojne prateće aktivnosti koje će uključiti stanovništvo u taj dugogodišnji projekt.

Obrazovanje kao dio projekta Geopark odnosi se na cjeloživotno obrazovanje za sve uzraste, koje donosi dopunu osnovnom obrazovnom programu, omogućuje edukaciju odraslih, jača motivaciju za kvalitetniji odnos prema prirodi, daje poticaj što boljem poznavanju našeg planeta Zemlje, pruža zabavu u slobodno vrijeme.

Projekt Geopark donosi alternativu u različitim aspektima života i razvoja otoka. Jedinstvenost geološke baštine otoka Raba predstavlja alternativni potencijal u izvansezonskoj turističkoj ponudi, daje mogućnost razvoja geoturizma kao novog oblika aktivnog i stručnog turizma, predstavlja geološki objekt od međunarodnog interesa, pa je moguće osnovati stalni edukativni poligon koji će osobito pridonositi izvansezonskoj ponudi.

Socioekonomski razvoj otoka glavni je aspekt projekta Geopark otok Rab. Prepoznavanjem vrijednosti i neponovljivosti geološke baštine stvaraju se mogućnosti alternativnog načina privređivanja što uključuje sljedeće korake: valorizaciju i kategorizaciju geološke baštine, prezentaciju javnosti putem obogaćene turističke ponude, vanezonsku turističku ponudu, edukaciju i zapošljavanje stručnih vodiča, animatora i popularizatora, nadogradnju infrastrukture.

Tako smo 2003. g. ponudili projekt Geopark otok Rab, 2004. g. predstavili projekt u Poglavarstvu grada Raba, a

Gosti geolozi iz Švicarske

krajem 2004. g. otpočeli smo s radom. Tijekom 2005. i 2006. g. obavljeno je dodatno terensko istraživanje te obilazak svih planinarskih i biciklističkih staza, kako bismo na tim trasama odabrali geološki značajne i zanimljive motive za prikaz posjetiteljima. Ovog ljeta učinjeni je veliki korak za Geopark - obilježena je prva geološka staza na trasi poznate Premužičeve planinarske staze, čiji je jedan dio Kalifrontu, a drugi je vezan uz Lopar. Na toj trasi obilježeno je ukupno 25 geotočaka. Postavljeni su stupići s četverojezičnim opisnim tablama. Nadamo se da će vam obilazak biti zanimljiv. Ovom prilikom iskreno zahvaljujemo svima koji su svojim nesebičnim zalaganjem doprinijeli da se učini ovaj korak, korak bliže statusu GEOPARK.♦

Ljerka Marjanac

Loparska Beseda 4

OPĆINA LOPAR	2
“LOPAR VRUTAK” d.o.o	4
KOMUNALNI PROGRAMI	6
TURISTIČKA ZAJEDNICA OPĆINE LOPAR	7
POLJOPRIVREDA	10
UVDR “LOPAR”	11
IZ CIKLUSA “ŽIVA POVIJEST”	13
FOTOREPORTAŽA	16
SPORTSKO DRUŠTVO “LOPAR”	18
KUD “SAN MARINO”	20
PREDSTAVLJANJE STRANAKA OPĆINSKOG VIJEĆA: SDP	22
CRKVA SV. IVANA KRSTITELJA	24
DJEČJI VRTIĆ “PAHULJICA”	27
GEOPARK	29

Kaić na kraji

Hitil je sidro za vavik na žal
lanjsko proliće
i tako je ostal.

Farba mu ni ko ča je prije bila,
onako lipa, friška, novin ga je činila.
A sada, još su mu i daske žnjilile,
pojl ih je pljič,
a bura, daž, ko da mu
svaki dan pravljaju nič.

Sandra Paparić

Impressum

Izdavač

Općina Lopar

Za izdavača

Alen Andreškić

Glavni urednik

Marin Mušćo

Grafička obrada

Emanuel Pirić

Mario Gabrić

Tisak

Grafički zavod hrvatske

Naklada

800

Izdavanje

svibanj 2008.

Časopis se ne naplaćuje

